

Összességében a szerzőpáros gazdagon illusztrált, átfogó művet alkotott a témáról, amelyet mintegy 90 oldalon, jó minőségű puha kötésben, szép papíron vehet kézbe az olvasó. Sajnálatos módon a könyv csak olasz nyelven jelent meg, ami eléggé behatárolja az érdeklődők körét. A téma való tekintettel igen öröndetes lenne, ha a közeljövőben napvilágot látna egy német vagy angol nyelvű kiadás is.

Bálint Ferenc

UROŠ KOŠIR – MATIJA ČREŠNAR – DIMITRIJ MLEKUŽ (ED.)

**REDISCOVERING THE GREAT WAR
Archaeology and Enduring Legacies on the Soča and Eastern Fronts**

(Routledge, Abingdon, 2019. 251 o. ISBN 978-1-138-28266-7)

A kötet egy kiadványsorozat része, melyet Nicholas J. Saunders, a Bristoli Egyetem oktatója és Paul Cornish, a londoni Imperial War Museum kurátora szerkeszt *Material Culture and Modern Conflict* címmel. A sorozat interdiszciplináris módon közelít a 20. és 21. századi konfliktusok kulturális örökségének újraértékeléséhez, miközben radikálisan új irányzatú fórumot nyújt a modern konfliktusok kutatásához, amely a régészetre, az antropológiára, a had- és művészettörténetre, a földrajzra, valamint a muzeológiára és az örökségtudományra támaszkodik. Ennek megfelelően a szerzők különböző tudományterületekről érkeztek, felfedezhető közöttük régész, antropológus, történész, geográfus, de még amatőr kutató is.

A kötet a sorozat bemutatásával kezdődik, ezt követi a tartalomjegyzék, illetve az illusztrációk és a táblázatok jegyzékei, a sorozat szerkesztőinek előszava, valamint az egyes tanulmányok szerzőinek rövid bemutatása. A 14 tanulmány sorrendjében következetesebb rendezési elv nem igazán fedezhető fel.

Michael Relph és Nicholas J. Saunders jegyzi a *The Italian Front on the Soča (Isonzo): A British officers' military tour in 1923* című tanulmányt, amelyben a brit katonatisztek olaszországi utazásáról számolnak be. 1923-ban azzal a céllal utazott az 5 katonatiszt Olaszországba, hogy különféle szempontok alapján megvizsgálják az Isonzó-front néhány helyszínét. A Brit Hadseregben hagyományosak voltak az ilyen jellegű túrák, melyek során egy-egy csatateret, hadszínteret bejárva levontak bizonyos következtetéseket. Az Army Staff College szervezte Camberley-ben az utazásokat, melyek aztán időlegesen abbamaradtak a világháború miatt, de 1920-ban újraindultak. Az ilyen utazásokról készült jelentéseket a hadtörténészek nagyobbreszt figyelmen kívül hagyják, pedig több szempontból is értékes források lehetnek. A beszámolóban a terep adottságainak leírása és az egykori események tanulmányozásán túl egyéb apróságokról is olvashatunk, mint ahogy egy turistáknak készülő útikalauzban szokás.

Matjaž Ravbar *Aerial photography in the Great War: Development in the Austro-Hungarian airforce* című tanulmánya a katonai fotózás korai időszakát ismerteti, a légi fényképezés kezdeteire fókuszálva. Eleinte hőlégballonok fedélzetéről készítettek képeket, majd a repülés technológiai fejlődésével már repülőgépekről is, melyek fejlődéséről is olvashatunk röviden. Ezt követően a szerző kifejti a légi felderítés egyre szélesebb körben való alkalmazását: 1918-ban például a britek, a franciák és a németek naponta kétszer fotózták a nyugati front árokrendszerét. Ezt a folyamatot a szerző az osztrák–magyar haderő kapcsán külön is részletezi, amely már 1914 augusztusában használt repülőket felderítésre, majd idővel egyéb célokra is.

Seta Štuhec és Uroš Košir *Digitising the Great War in 3D: The remains of the Soča Front, Slovenia* című írása a szlovén örökségvédelem Isonzó menti harcokkal kapcsolatos ágát ismerteti. Szlovén területen rengeteg emlék maradt fenn háborítatlanul, főképp a hegyvidékeken, ahol az emberi jelenlét nem igazán jelentős. A katonai temetők voltak az elsők, melyek az örökségvédelem látókörébe kerültek, és az 1970-es évektől kezdve karbantartásuk is megkezdődött. A cikk továbbá beszámol a különböző technológiák örökségvédelmi szempontú alkalmazásáról. Szlovéniában 3D szkanner segítségével örökítenek meg és dokumentálnak műtárgyakat, főként olyanokat, amelyek folyamatos pusztulásnak vannak kitéve és nem mozdíthatók. Ilyen lehet például egy olasz háborúellenes falfestmény egy kavernában. A szerző részletesen kifejti ezen módszer folyamatát és technikai eszközeit, valamint az eredmények és a 3D modellek örökségvédelmi szempontú felhasználhatóságát.

Miha Kozorog *On the Border: Perspectives on memory landscapes between Slovenia and Italy* című tanulmányában elsősorban a Walk of Peace elnevezésű turistaútvonalat vizsgálja. Az út a Nagy Háború helyszínein halad, az Alpoktól az Adriáig. A létesítmény egyik célja, hogy a jelenlegi határokat „láthatatlanná” tegye, mely összhangban áll az Európai Unió határokkal kapcsolatos elképzeléseivel. Az út Kolovrat-hegynél futó szakaszával kapcsolatosan beszámol a tanulmány arról, hogy éppen a határ mentén létesítettek egy ingyenes szabadtéri múzeumot, ahol természeti környezetben tekinthetők meg a renovált kavernák és árkok. A múzeum szabadon bejárható, egyedül a természetes akadályok korlátozzák a látogatókat. Az árkokban vagy a kavernákban való séta alatt bárki könnyen elfelejtheti, hogy a határ mely oldalán is tartózkodik. Az ilyen helyszínek hidat képezhetnek az elszakadt határvidékek között és közelebb hozhatják egymáshoz a helyben élő különböző etnikumú közösségeket is.

Sergio Zilli *Constructing the Italian border: The First World War in the east of the country* címmel ír a jelenlegi olasz–szlovén határvonal kialakulásáról és az első világháborútól kezdve a határvidék történetéről. Ez a terület egykor az Osztrák–Magyar Monarchia része volt, majd a világháború, illetve 1945 után lett a két ország közti államhatár. Ez a határmezsgye több szempontból is választóvonal Európa ezen részén. Határvonal a latin és szláv népcsoportok között, illetve elválasztja azon folyókat, melyek a Földközi-tengerbe, illetve a Fekete-tengerbe torkollnak. A tanulmány további

része kifejti, hogy a helyi, főként olasz nyelvű lakosság hogyan viszonyult a monarchia adminisztrációjához. Hűségesek voltak a birodalomhoz, nem állt szándékukban Olaszországhoz csatlakozni, sőt a hadüzenetet felháborítónak tartották. A háborút követően mégis Olaszország fennhatósága alá kerültek, ezért a szerző bemutatja, hogy az új olasz államhatalom miként igyekezett berendezkedni frissen szerzett birtokain, és hogyan viselkedett az ott élő kisebbségekkel.

Uroš Košir, Nicholas J. Saunders, Matija Črešnar és Gašper Rutar *Between tourism and oblivion – Rombon and Kolovrat: conflict landscapes on the Soča Front, 1915–2017* című tanulmánya két hegycsúcs sorsát állítja egymással szembe, melyek az Isonzó-front harcaiban játszottak szerepet. Az egyik csúcs, a Rombon egészen békés és nyugodt, gyakorlatilag érintetlen a háború óta, így aztán itt a konfliktus számos nyoma a mai napig látható: szögesdrót-maradványok, bombatölcsérek, kavernák és árkok, géppuska-tüzelőállások. Egy újjáépített emlékmű az egyedüli modern kori beavatkozás a területen.

Vele szemben a Kolovrat-hegygerinc ennek szöges ellentéte – szabadtéri múzeumát évente sok turista látogatja meg, és mivel autóval is megközelíthető, így a békés csönd sem jellemzi. Az itt található árkokat, kavernákat és egyéb emlékeket, melyek között a látogatók barangolnak, az olasz hadsereg építette a háború során, majd az elmúlt két évtizedben ezeket renoválták. Ezenfelül itt rendezték Szlovénia egyik legnagyobb csatarekonstrukcióját is, melynek kapcsán a szerző felveti, hogy egy semleges helyszínen nem lett volna teljesen hiteles a rekonstrukció, viszont talán kegyeleti szempontból tiszteletteljesebb lett volna az itt elesettekkel.

A következő, Jiří Zubalík, Jakub Těsnohlídek, Jan Petřík, Richard Bíško, Martin Fojtík, Martin Vojtas, Jiří Kadlec, Libor Petr, Radin Kapavík, Peter Tajkov és Martin Drobnák által, *Fortifying the Carpathians: Austro-Hungarian defences in contemporary eastern Slovakia* címmel írt tanulmány körképet vázol fel arról, hogy Csehországban és Szlovákiában a modernkori konfliktusok régészete még csak most bontogatja szárnyait, főleg a nyugati országokhoz képest. A cseh kutatók leginkább csak második világháborús helyszínekre koncentrálnak, például cseh lövészárkokra 1938-ból vagy német légvédelmi állásokra 1944-ből. Szlovákiában még ennél is kevésbé elterjedt a régészet ezen ága. Kutatók egy elenyésző számú csoportja foglalkozik a Nagy Háború kutatásával, leginkább abból adódóan, hogy nem érdekeltek a témakörben, a független szlovák állam az első világháború idején még nem létezett. Ezt követően bővebb leírást kapunk arról, hogyan nézett ki egy osztrák–magyar védelmi állás, azon belül is főleg az Esztebnek közelében található lövészárkokat vizsgálták a Keleti-Kárpátokban.

Anna Zalewska és Jacek Czarnecki *An archaeology of 'No Man's Land': The Great War in central Poland* című írásában a „senki földjének” régészeti kutatását ismerteti. Az ilyen területen talált leletek jobban felkeltik a kutatók és a történész szakértők figyelmét, mert a helyszín annyiban más, mint például egy árokrendszer, hogy nem tar-

tozik egyik félhez sem, így szinte bármilyen lelet előkerülhet. Konkrétan kitér a Rawka és a Bzura folyók medencéjére, mert ez a kis földdarab, melyet számtalan tüzérségi gránát szaggatott, tele van mozdítható és mozdíthatatlan mőtárgyakkal. Ez a „senki földje” a mai napig érintetlen maradt, a kutatók még eltemetetlen katonák földi maradványaira is bukkantak.

Kamil Karski és Tomasz Tokarczyk *Archaeologies of memory – archaeologies of oblivion: The Great War in south-eastern Poland* című munkája elsősorban a modern konfliktusok régészetének lengyelországi helyzetéről számol be, mely leginkább a temetők exhumálására fókuszál. A szerzőpáros egy módját próbálja felvázolni annak, miként lehet interpretálni azt, hogy egy közösség hogyan emlékszik vagy felejt el egy viszonylag közeli történelmi eseményt. Az 1945 utáni lengyel államban csak egy nagy konfliktusnak lehetett helye, és az a második világháború volt. Az új állam identitása ennek a konfliktusnak a negatív tapasztalataira épült, amelyben elpusztult szinte a teljes ország és társadalma. Ezzel kontrasztba állítható az első világháború vége, amikor összeomlottak azok a birodalmak, melyek korábban felosztották Lengyelországot, amely elnyerte újra függetlenségét. Ennek ellenére 1945 után nem nagyon volt érdeklődés a Nagy Háború iránt, pedig annak kézzelfogható lenyomatai – elsősorban az osztrák–magyar helyőrségek és erődítések (Krakkó, Przemysl) – a napi rendszeres kapcsolat során közelebb hozhatták volna az embereket a történelemhez.

A zdiaryi tömegsírok szinte teljességgel feledésbe merültek. 2014–2016 folyamán zajlott egy kutatás, melynek tudományos leírását közli Joanna Rogóz *First World War exhumations at Zdziary (south-east Poland): An anthropological perspective on soldiers' massgraves* címmel. Az exhumálást a helyi közösség nagy érdeklődéssel figyelte. A tömegsírok feltárása ebben a régióban nem feltétlen csak a Nagy Háborúhoz köthető események kapcsán lényeges. A 2014-ben kezdődött centenáriumi viszont lehetőséget adott arra, hogy a második világháború okozta sebek által elhomályosított első világháborús kollektív emlékezet regenerálódjon.

Uroš Košir *Legacies of the Soča Front – from rubbish to heritage (1915–2017)* című tanulmánya beszámol a hozzáállásbeli változásokról az Isonzó-front emlékei kapcsán. Kezdetben, az 1920-as és 1930-as években, az olasz fennhatóság időszakában nagy emlékezeti jelentősége volt a helyszínnek. A második világháború után viszont a totális mellőzöttség lett jellemző, majd a legutóbbi időszakban szemtanúi lehetünk annak, ahogy újra előtérbe kerül ezen örökség fontossága.

A szerző kifejti, hogy a szlovének viszonya a Nagy Háború örökségéhez jól megmutatkozik a temetők kapcsán. Ezek telis-tele vannak névtelen sírokkal és üres mezőkkel, miközben a határ másik oldalán, Olaszországban teljesen más hozzáállás tapasztalható. A szerző szerint érdektelensége miatt Szlovénia nem feltétlen a legjobb öre a saját vagy a közös európai örökségnek.

Ernesta Drole *Immovable cultural heritage of the Soča Front: Legal protection and conservation* címmel írt a kötetbe. Az 1990-es évek kezdetétől az első világháború

iránti érdeklődés a kutatók körében jelentősen megemelkedett. Ennek kapcsán az ebből az időszakból fennmaradt emlékek és épületek is nagyobb figyelmet kapnak, amelyeket aztán igyekeznek renoválni. A második világháború után a szlovén iskolákban szinte szóba sem került az Isonzó-front, mint ahogy a Nagy Háború egésze sem. Leginkább csak a családi történetekben és a csataterek műtárgyaiban maradtak fent emlékei.

A régészetet nem érdekli a téma még manapság sem, így aztán előfordult az is, hogy egy-egy felújítás során nem vették figyelembe szakmai szempontjaikat. Például a Kolovrat-hegy árkainak a feltárásánál és helyreállításánál is ez volt a jellemző, és továbbra sem kerültek jogi védelem alá ezen kulturális örökségek.

Marko Štepec *The heritage of the Soča Front and collective memory* címmel a szlovén kollektív emlékezet kialakításáról ír, és hogy ez miképp mutatkozik meg a múzeumokban. Ezen tanulmány is kifejti, hogy sokáig nagyon az érdeklődés peremterületének számított ez a konfliktus, a kutatók nem foglalkoztak a témakörrel, az iskolai tankönyvekből szinte kimarad, annak ellenére is, hogy az Isonzó-front gyakorlatilag átszelte a mai Nyugat-Szlovéniát, ahol különböző nemzetiségű katonák estek el.

Verena Perko *Heroes and little people: Modern museological approaches in interpreting subjects of war – a perspective from the East* címmel szintén az első világháború témájának szlovéniai elhanyagolásáról számol be. Véleménye szerint a kollektív emlékezet formálja egy-egy társadalom identitását, ennek kapcsán pedig a múzeum feladata az, hogy létrehozza, feljegyezze és megőrizze a kollektív emlékezetet, ezzel biztosítsa egy egészséges és demokratikus társadalom fejlődését. Emellett beszámol arról a tendenciáról, hogy a múzeumok a társadalmi nyomás hatására szép lassan átalakultak, kutatóintézetekből sokkal inkább a szélesebb közönség irányába nyitó médiummá, tájékoztatóközpontokká.

A könyvet, amely széles spektrumú képet ad a közép-európai régió Nagy Háborús régészetéről és kulturális örökségvédelméről, elsősorban szakmabelieknek tudom ajánlani, laikus érdeklődők számára ilyen mélységben talán kevésbé érdekes a téma taglalása.

Kulcsár Viktor

Sallay Gergely Pál

**„Hadiszalagon,
kardokkal”**

**Az első világháború hatásai
az osztrák-magyar
kitüntetési rendszerre**

TARTALOM

	TANULMÁNY	
MOLNÁR ANDRÁS	Zala vármegye nemesi felkelő lovasezrede 1809-ben II. Tábori szolgálat és harctéri alkalmazás	3
	KÖZLEMÉNYEK	
BÁCSATYAI DÁNIEL	Sámsontól Jakabig: két kisebb lovagrend a 13. századi Magyar Királyságban	43
TŐSÉR MÁRTON	„Pre-ottomán” taktika. A könnyűgyalogság szerepe az anatóliai törököknél a 14. század elején	59
KÁNTÁS BALÁZS	„Szép napok” a Britannia Szállóban. Adalékok a magyarországi fehérterror egyik hírhedt irreguláris katonai alakulatának fővárosi atrocitásaihoz, 1919–1920	89
	MŰHELY	
KIS IVÁN	Hunyadi János 1446. évi stájerországi-ausztriai hadjárata. A hadjárat forrásainak kritikája és az eseménysor rekonstrukciója	117
KISS ATTILA – SZŐLLŐSY GÁBOR	A török nád pajzs védelmi képességének kísérleti vizsgálata nyíllövessel szemben	147
BODA MIHÁLY	A katonai erények a két világháború között Európában és Magyarországon	165
JOBST ÁGNES	Megjegyzések egy hontalanokból felállítandó hadsereg megszervezésével kapcsolatban. Az Európai Közös Véderő (European Defence Community) elképzelése	201
	SZEMLE	
SZUROMI KRISTÓF	Vérek, barbárok, szamaritanusok. Az oszmánkép változatai a 16–17. századi Európában (<i>Polgár Balázs</i>)	217
HANÁK BÉLA – SZABÓ ANDRÁS PÉTER	Keresztvíztől sírkeresztig 1–2. Családi eseményekre szóló meghívólevelek Kassa város levéltárában (1526–1700) (<i>Mészáros Kálmán</i>)	222

ANDREW UFFINDELL	Napóleon 1814. Franciaország védelme (<i>Kemény Krisztián</i>)	227
SALLAY GERGELY PÁL	„Hadiszalagon, kardokkal”. Az első világháború hatásai az osztrák–magyar kitüntetési rendszerre (<i>ifj. Tőrös István</i>)	233
RICCARDO RAVIZZA – ROBERTO TODERO	I piastrini degli imperi centrali. Germania ed Austria-Ungheria (<i>Bálint Ferenc</i>)	237
UROŠ KOŠIR – MATIJA ČREŠNAR – DIMITRIJ MLEKUŽ (ed.)	Rediscovering the Great War. Archaeology and Enduring Legacies on the Soča and Eastern Fronts (<i>Kulcsár Viktor</i>)	239

TABLE OF CONTENTS

	RESEARCH ARTICLE	
ANDRÁS MOLNÁR	The Noble Insurrection Cavalry Regiment of Zala County in 1809, II. Field Service and Battlefield Application	3
	PUBLICATIONS	
DÁNIEL BÁCSATYAI	From Samson to James: Two Small Orders of Knights in the Kingdom of Hungary in the 13 th Century	43
MÁRTON TŐSÉR	“Pre-Ottoman” Tactics. The Role of Light Infantry among the Anatolian Turks in the Early 14 th Century	59
BALÁZS KÁNTÁS	“Those Were the Days” in Hotel Britannia. Data to the Atrocities Committed in Budapest by One of the Most Notorious Irregular Military Troops during the White Terror in Hungary, 1919–1920	89
	WORKSHOP	
IVÁN KIS	The Campaign of John Hunyadi in Styria and Austria in 1446. Critique of the Sources on the Campaign and Reconstruction of the Sequence of Events	117

ATTILA KISS – GÁBOR SZŐLLŐSY	Experimental Investigation of the Ability of the Turkish Cane Shield to Protect Against Arrows 147
MIHÁLY BODA	Military Virtues in Europe and in Hungary between the Two World Wars 165
ÁGNES JOBST	Notes on the Organisation of an Army of Displaced Persons. The Idea of the European Defence Community 201
	REVIEW
KRISTÓF SZUROMI	Hounds, Barbarians, Samaritans. Variations of the Image of the Ottomans in 16 th -17 th -century Europe (<i>Balázs Polgár</i>) 217
BÉLA HANÁK – ANDRÁS PÉTER SZABÓ	From Baptizing to Funeral. Invitation Letters to Family Events in the Archives of the City of Košice (1526–1700) (<i>Kálmán Mészáros</i>) ... 222
ANDREW UFFINDELL	Napoleon 1814. The Defence of France (<i>Krisztián Kemény</i>) 227
GERGELY PÁL SALLAY	“On Military Ribbon, with Swords”. The Effects of the First World War on the Austro-Hungarian System of Merits (<i>István Tőrös Jr.</i>) 233
RICCARDO RAVIZZA – ROBERTO TODERO	I piastri degli imperi centrali. Germania ed Austria-Ungheria (<i>Ferenc Bálint</i>) 237
UROŠ KOŠIR – MATIJA ČREŠNAR – DIMITRIJ MLEKUŽ (ed.)	Rediscovering the Great War. Archaeology and Enduring Legacies on the Soča and Eastern Fronts (<i>Viktor Kulcsár</i>) 239

INHALT

	STUDIEN	
ANDRÁS MOLNÁR	Das adelige Insurrektions-Kavallerieregiment des Komitats Zala im Jahr 1809. Teil 2. Felddienst und Schlachtfeldeinsatz	3
	MITTEILUNGEN	
DÁNIEL BÁCSATYAI	Von Samson bis Jakob: Zwei kleinere Ritterorden im Königreich Ungarn des 13. Jahrhunderts	43
MÁRTON TÖSÉR	„Prä-ottomanische“ Taktik. Die Rolle der leichten Kavallerie bei den Türken in Anatolien zu Beginn des 14. Jahrhunderts	59
BALÁZS KÁNTÁS	„Schöne Tage“ im Hotel Britannia. Ergänzende Informationen zu den hauptstädtischen Atrozitäten eines berüchtigten irregulären Militärverbandes des Weißen Terrors in Ungarn, 1919–1920	89
	WERKSTATT	
IVÁN KIS	Der steirisch-österreichische Feldzug von János Hunyadi im Jahr 1446. Kritik der Quellen des Feldzugs und Rekonstruktion der Ereignisreihe	117
ATTILA KISS – GÁBOR SZÖLLÖSY	Experimentelle Untersuchung der Schutzfähigkeit des türkischen Schilfschildes zur Abwehr von Pfeilschüssen	147
MIHÁLY BODA	Die militärischen Tugenden in der Zwischenkriegszeit in Europa und Ungarn	165
ÁGNES JOBST	Anmerkungen im Zusammenhang mit der Organisierung eines aus Heimatlosen aufzustellenden Heeres. Die Idee von der Europäischen Verteidigungsgemeinschaft (European Defence Community)	201

RUNDSCHAU	
KRISTÓF SZUROMI	Bluthunde, Barbaren, Samaritaner. Versionen des Bildes von den Osmanen im Europa des 16–17. Jahrhunderts (<i>Balázs Polgár</i>) 217
BÉLA HANÁK – ANDRÁS PÉTER SZABÓ	Vom Taufwasser bis zum Grabkreuz. Einladungsschreiben für Familienereignisse im Archiv der Stadt Kassa (Kaschau, Košice) (1526–1700) (<i>Kálmán Mészáros</i>) 222
ANDREW UFFINDELL	Napoleon 1814. Die Verteidigung Frankreichs (<i>Krisztián Kemény</i>) 227
GERGELY PÁL SALLAY	„Am Kriegsbande, mit Schwertern“. Die Auswirkungen des Ersten Weltkriegs auf das österreichisch-ungarische Dekorationsystem (<i>István Tőrös jun.</i>) 233
RICCARDO RAVIZZA – ROBERTO TODERO	I piastrini degli imperi centrali. Germania ed Austria-Ungheria (<i>Ferenc Bálint</i>) 237
UROŠ KOŠIR – MATIJA ČREŠNAR – DIMITRIJ MLEKUŽ (ed.)	Rediscovering the Great War. Archaeology and Enduring Legacies on the Soča and Eastern Fronts (<i>Viktor Kulcsár</i>) 239

TABLE DES MATIERES

ÉTUDE	
ANDRÁS MOLNÁR	Le régiment de cavalerie issu d'une levée féodale du comitat de Zala en 1809, 2ème partie. Service de camp et actions militaires 3
PUBLICATIONS	
DÁNIEL BÁCSATYAI	De Samson à Jacques : deux petits ordres de chevaliers dans le Royaume de Hongrie au 13 ^e siècle 43
MÁRTON TŐSÉR	Tactique « pré-ottomane ». Le rôle de l'infanterie légère chez les Turcs d'Anatolie au début du 14 ^e siècle 59

BALÁZS KÁNTÁS	« De beaux jours » à l’Hôtel Britannia. Contribution à l’histoire des atrocités commises à Budapest par une unité militaire irrégulière notoire de la Terreur blanche en Hongrie, 1919–1920 89
	ATELIER
IVÁN KIS	La campagne de 1446 en Styrie et en Autriche de János Hunyadi. Critique des sources de la campagne et reconstitution de la chronologie des événements 117
ATTILA KISS – GÁBOR SZŐLLŐSY	Essai de la capacité de protection de la rondache turque en roseau contre les tirs de flèche 147
MIHÁLY BODA	Vertus militaires entre les deux guerres mondiales en Europe et en Hongrie 165
ÁGNES JOBST	Commentaires sur l’organisation d’une armée de personnes déplacées. Le projet de la communauté européenne de défense 201
	REVUE
KRISTÓF SZUROMI	Boureaux, barbares, samaritaines. Les différentes images des Ottomans en Europe aux 16 ^e et 17 ^e siècles (<i>Balázs Polgár</i>) 217
BÉLA HANÁK – ANDRÁS PÉTER SZABÓ	De l’eau de baptême à la croix funéraire. Invitations à des événements familiaux dans les archives de la ville de Cassovie (1526–1700) (<i>Kálmán Mészáros</i>) 222
ANDREW UFFINDELL	Napoléon 1814. La défense de la France (<i>Krisztián Kemény</i>) 227
GERGELY PÁL SALLAY	« Sur un ruban militaire, avec des épées ». Les effets de la Première Guerre mondiale sur le système austro-hongrois d’attribution de décorations (<i>István Tőrös jun.</i>) 233
RICCARDO RAVIZZA – ROBERTO TODERO	I piastrini degli imperi centrali. Germania ed Austria-Ungheria (<i>Ferenc Bálint</i>) 237

UROŠ KOŠIR – MATIJA ČREŠNAR – DIMITRIJ MLEKUŽ (ed.)	Rediscovering the Great War. Archaeology and Enduring Legacies on the Soča and Eastern Fronts (<i>Viktor Kulcsár</i>) 239
--	---

СОДЕРЖАНИЕ

	ИССЛЕДОВАНИЕ
АНДРАШ МОЛНАР	Дворянский повстанческий кавалерийский полк области крепости Зала в 1809-ом году II. Служба в лагере и фронтовое применение 3
	ПУБЛИКАЦИИ
ДАНИЕЛ БАЧАТЬЯИ	От Самсона до Якова: два меньших рыцарских орденов в Венгерском королевстве 13-ого века 43
МАРТОН ТОШЕР	«Пред-османская» тактика. Роль легкой пехоты у анатолийских турок в начале 14-ого века 59
БАЛАЖ КАНТАШ	«Прекрасные дни» в Отеле «Британия». Дополнения к столичным жестокостям одной из печально известной иррегулярной воинской части венгерского белого террора, 1919–1920 гг. 89
	МАСТЕРСКАЯ
ИВАН КИШ	Военный поход Яноша Хуньяди на Штирию и Австрию в 1446-ом году. Критика источников военного похода и реконструкция ряда последовательности событий 117
АТТИЛА КИШШИ – ГАБОР СЁЛЛЁЦИ	Экспериментальное исследование способности защиты турецкого тростникового щита от стрел 147

МИХАЙ БОДА	Военные доблести в периоде между двумя мировыми войнами в Европе и Венгрии 165
АГНЕСИ ЙОБШТ	Замечания в связи с организацией армии, создаваемой из лиц без гражданства. Идея европейского оборонного сообщества (European Defence Community)..... 201
ОБЗОР	
КРИСТОФ СУРОМИ	Охотничьи борзые собаки, варвары, самаритяне. Варианты османской картины в Европе 16–17. веков (<i>Балаж Полгар</i>) 217
БЕЛА ХАНАК – АНДРАШ ПЕТЕР САБО	От воды крещения до креста могилы. Приглашительные письма на семейные мероприятия в письменном архиве города Кошице (1526–1700 гг.) (<i>Кальман Месарош</i>) 222
ЭНДРЮ УФФИНДЕЛ	Наполеон 1814. Защита Франции (<i>Кристиан Кемьен</i>) 227
ПАЛ ГЕРГЕЙ ШАЛЛАИ	«На военной ленте, с мечами». Влияния Первой мировой войны на австро-венгерскую систему награждений (<i>Иштван Торёш мл.</i>) 233
РИККАРДО РАВИЦЦА – РОБЕРТО ТОДЕРО	I piasirini degli imperi centrali. Germania ed Austria-Ungheria (<i>Ференц Балинт</i>) 237
УРОШ КОШИР – МАТИЯ КРЕСНАР – ДМИТРИЙ МЛЕКУЗ (ред.)	Rediscovering the Great War. Archaeology and Enduring Legacies on the Soča and Eastern Fronts (<i>Виктор Кульчар</i>) 239

A HADTÖRTÉNELMI KÖZLEMÉNYEK KÖZLÉSI SZABÁLYZATA

A *Hadtörténelmi Közlemények* kizárólag a magyar és a magyar hadtörténelemhez kapcsolódó egyetemes hadtörténet körébe tartozó, első közlésnek számító publikációkat közöl. Lévén referált folyóirat, Tanulmányok, Közlemények, Műhely és Forrásközlemények rovatában csak két független lektor és a folyóirat impresszumában olvasható Szerkesztőbizottság tagjai által jóváhagyott írások jelenhetnek meg. Ezen rovatok valamelyikébe szánt íráshoz – legfeljebb fél oldal terjedelmű – magyar nyelvű rezümét kérünk csatolni.

A Szerkesztőség csak névvel, címmel és elérhetőséggel ellátott kéziratokat fogad el, melyeket kérünk a kézirat elején föltüntetni.

A kéziratot normál sorközzel, Times New Roman betűtípussal és 11-es betűmérettel kérjük leadni.

Képeket, grafikonokat, térképvázlatokat ne az írásműbe illetve mellékeljék, hanem külön (számozott, jól azonosítható) fájlokban, 300 DPI felbontásban, lehetőség szerint JPG fájlként. A fentiek tervezett helyét kérjük a kéziratban jelölni, az ezekhez tartozó képaláírásokban pedig kérjük a lelőhely adatait pontosan megadni (őrző hely, gyűjtemény, jelzet). A folyóiratban közzétett képek jogtisztaságáért a Szerzők felelnek.

Recenziók beküldésénél kérjük, hogy a szemlézett könyv teljes címlírását közöljék: szerző, cím, sorozatcím (ha van), megjelenés helye, kiadó, megjelenés éve, oldal-szám, ISBN-szám.

A folyóiratban megjelentetendő írásokhoz (a krónikák, könyvszemlék, nekrológok kivételével) Bibliográfiát és szükség esetén (külön) rövidítésjegyzéket (Rövidítések) kérünk csatolni, melyben a levéltári hivatkozások szerepeljenek.

A folyóiratban kiemelésre a dőlt betűs szedés (kurzíválás, italic), kivételesen a félkövér szedés (bold) szolgál – aláhúzást és ritkítást ne használjanak. Művek, szakirodalmi írások szövegének átvételét idézőjelek közé foglalásuk jelzi, az idézetek egészének kurzív szedéssel való közlését kérjük mellőzni. A főszövegben kurzívval emeljék ki a műcímeiket, a folyóiratok elnevezését, valamint az idegen nyelvű terminus technicusokat – zárójeles betoldásként így: (*terminus technicus*).

Az évszázadokat – az idézetekben és hivatkozott címekben lévő eltérő változatok kivételével – arab számokkal írják.

A jegyzetekben csak az alábbi rövidítéseket kérjük alkalmazni: vö. ('vesd össze'); uo. ('ugyanott'); *Uő*: ('ugyanő' – ez mindig nagy kezdőbetűvel, mert a szerző nevét helyettesíti, de pont nincs utána); ti. ('tudniillik'); sz. ('szám'); ill. ('illetve'); jegyz. ('jegyzet, jegyzetek'); pl. ('például'); stb. ('és így tovább'); r. ('recto'); v. ('verso'); fol. ('folio').

A jegyzetekben az idézett műveket, forrásokat rövidítve, a szerző (szerkesztő) vezetéknevével és a megjelenés évszámával kérjük megadni, amit az írás végére helyezett Bibliográfiában kell feloldani.

A Bibliográfiában a rövidítést és annak feloldását táblázatos formában kérjük elkészíteni. A szerző család- és keresztnéve kurzívval szedendő. A keresztnévet mindig ki kell írni, nem kezdőbetűvel rövidíteni (kivétel, ha a címlapon vagy a címnegyedben csak kezdőbetű szerepel). Nem magyar szerző esetében is a szerző családneve megelőzi a keresztnévét, de a kettő közé vesszőt kell tenni. Társszerzők nevei között nagykötojelet kell használni, előtte és utána szóközzel. A szerző(k) neve után mindig kettőspont következzen, kivétel, ha a név genitivusban áll, ekkor az írásjel elmarad (pl. *Erasmí Opera omnia; Zrínyi Miklós Válogatott művei*).

A mű címét a jegyzetekben nem kell kurziválni. Ha a műnek alcíme is van, közéjük pont kerüljön, akkor is, ha az alcím zárójelben szerepel. A cím után, zárójel nélkül következik a kötet szerkesztőjének neve, előtte a Szerk. szócska áll, ha az idézett kötet magyar nyelvű; Ed., ha angol, olasz vagy latin; Éd., ha francia; Hrsg. vagy Hg. (= Herausgeber), ill. hrg. vagy hg. (= herausgegeben), ha német nyelvű. Több szerkesztős angol könyvek idézésekor az Ed. helyett a többes számot jelző Eds. szócska áll. Több szerkesztő esetében azok neve között szóközökkel is tagolt nagykötojel van (nem vessző).

A kiadás helye, a kiadás éve e sorrendben következnek, közöttük vessző áll. A kiadás helyét mindig eredeti nyelven és teljes egészében ki kell írni (pl. Wien vagy Budapest). A kiadó nevét csak akkor kell megadni, ha az valamilyen szempont miatt feltétlenül szükséges (hely nélkül, csak kiadóval megjelent kötetek stb.) – ekkor a kiadás helye és a kiadás éve közé, vesszővel elválasztva kerül.

Az idézett könyvet magában foglaló könyvsorozat címét és sorszámát a kiadás évét követően zárójelben kérjük. A könyvsorozat szerkesztőjének nevét csak akkor kell megadni, ha a hivatkozott könyv címnegyedében kiemelten szerepel.

Folyóiratok esetében a folyóirat kurzívval szedett neve után vessző következik, majd álló betűvel szedve az évfolyam, mögötte zárójelben megadva a megjelenés éve, végül a folyóirat száma következik.

Ezután az idézett lapszámok következnek, amelyek után az o. rövidítés áll. Több egymást követő lapra hivatkozás esetén közéjük nagykötojelet kell tenni – (93–97. o.) kérjük, erre külön figyeljenek –, több egymással nem érintkező lapszám esetén ezeket pont és vessző választja el, és az utolsó lapszám után is pont áll (33., 52., 97. o.).

A személynevek között a nagykötojelet szóközzel, városok esetében szorosán, azaz szóköz nélkül helyezük el. Pl.: Kovács Tibor – Lengyel János, de Wien–Köln–Bonn.

Internetről levett anyagok esetén kérjük, adják meg a honlap pontos címét (linkjét) és a letöltés dátumát – pl. <https://www.uni-augsburg.de/de/> (A letöltés időpontja: 2020. január 1.)

Példák:

Bana – Katona
2010–2012.

Bona 2018.

Farkas 2012.

Ságvári 2000.

Szabó 2019.

Tantner 2007.

Franciák Magyarországon, 1809. Szerk. *Bana József – Katona Csaba*. I–II. k. Budapest–Győr, 2010–2012.

Bona Gábor: Az 1848/49-es szabadságharc tisztikara. Arcanum online. Budapest, 2018. <https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Bona-bona-tabornokok-torzstisztek-1/> (A letöltés időpontja: 2021. január 6.)

Farkas Katalin: Perczel Mór az emigrációban. *Hadtörténelmi Közlemények*, 125. (2012) 1. sz. 41–90. o.

Ságvári György: Katonaállítás, toborzás. In: Nagy képes millenniumi hadtörténet. Szerk. *Rácz Árpád*. Budapest, 2000.

Szabó Péter: Magyarok a Don-kanyarban. A magyar királyi 2. honvéd hadsereg története (1942–1943). Budapest, 2019.

Tantner, Anton: Ordnung der Häuser, Beschreibung der Seelen. Hausnummerierung und Seelenkonskription in der Habsburgermonarchie. (Wiener Schriften zur Geschichte der Neuzeit, Nr. 4.) Innsbruck–Wien–Bozen, 2007.

Hadtörténelmi Közlemények Szerkesztősége

SZÉKESFEHÉRVÁR

ÉPÍTETT KATONAI ÖRÖKSÉGE, 1867–1918

Tördelő: Teszár Edit

Nyomdai kivitelezés:

HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhasznú Nonprofit

Korlátolt Felelősségű Társaság, Sokszorosítóosztály

Felelős vezető: Pásztor Zoltán

MILITÄRGESCHICHTLICHE MITTEILUNGEN

Vierteljahresschrift des Instituts und Museums
für Militärgeschichte

Gründungsjahr: 1888

Chefredakteur: László Pászti

Redakteur: Zsófia Medgyesy

Redaktionskomitee

János B. Szabó, Tibor Balla, Gábor Bona, Attila Bonhardt, Norbert C. Tóth, István Czigány, Tamás Csikány, Pál Germuska, Róbert Hermann (President), Csaba Horváth, Miklós Horváth, Gyula Kedves, József Kelenik, Katalin Mária Kincses, Gábor Kiss, Vilmos Kovács, Balázs Lázár, Ferenc Lenkefi, Kálmán Mészáros, Imre Okváth, Ferenc Pollmann, Gergely Pál Sallay, Péter Szabó, Sándor Szakály, Norbert Számvéber, János Varga J., László Veszprémy

Beratungsausschuss

Gábor Ágoston, Tibor Hajdu, György Markó, Géza Pálffy, Erwin A. Schmidl, Vladimír Segeš, Ferenc Tóth

Herausgegeben vom Institut und Museum
für Militärgeschichte des Ministeriums
für Landesverteidigung

1014 Budapest I., Kapisztrán tér 2–4.

Postanschrift: Budapest, Pf. 7. H-1250.

Tel.: (36-1)-325-16-00, Fax: (36-1)-325-16-04

Redaktion und Verlagsbüro

1014 Budapest I., Kapisztrán tér 2–4.

Postanschrift: Budapest, Pf. 7. H-1250.

Tel.: (36-1)-325-16-44, Fax: (36-1)-325-16-46

E-Mail-Adresse:

hadtortenelmi.kozlemanyek@gmail.com

Internetversion:

<https://epa.oszk.hu/00000/00018>

Abonnement

4000,- HUF/Jahr, 1000,- HUF/Vierteljahr

Vertrieb

Magyar Posta Rt.

Üzleti és Logisztikai Központ

Abonnement für das Ausland im Büro für Zeitungsabonnements

Hírlapterjesztési Központ

1. Orczy tér Budapest H-1089 Ungarn

Postanschrift: H-1900 Budapest,

E-Mail: hirlapelofizetes@posta.hu

ВОЕННО-ИСТОРИЧЕСКИЙ ВЕСТНИК

Поквартальный Журнал Института и Музея
Военной Истории

Год основания: 1888

Главный редактор: Ласло Пасти

Редактор: Жофия Медьеш

Редакционная коллегия

Янош Б. Сабо, Тибор Балла, Габор Бона, Атилла Бонхардт, Норберт Ц. Тот, Иштван Цигань, Тамаш Чикань, Пал Гермушка, Роберт Херманн (председатель), Чаба Хорват, Миклош Хорват, Дюла Кедвеш, Йозеф Келеник, Каталин Мариа Кинчеш, Габор Кишш, Вилмош Ковач, Балаж Лазар, Ференц Ленкефи, Кальман Месарош, Имре Окватх, Ференц Поллманн, Гергей Пал Шаллаи, Петер Сабо, Шандор Сакай, Норберт Самвебер, Янош Й. Варга, Ласло Веспреми

Консультативный совет

Габор Агоштон, Тибор Хайду, Дьёрдь Марко, Геза Палфи, Имре Окватх, Эрвин А. Шмидл, Владимир Сегеш, Ференц Тот

Издает: Институт и Музей

Военной Истории

Министерства Обороны

1014 Будапешт I, площадь Капистран 2-4

Почтовый адрес: Будапешт П/я. 7. H-1250

Tel.: (36-1)-325-16-00, Факс: (36-1)-325-16-04

Редакция и Издательство

1014 Будапешт I, площадь Капистран 2-4

Почтовый адрес: Будапешт П/я. 7. H-1250

Tel.: (36-1)-325-16-44, Факс: (36-1)-325-16-46

Адрес E-Mail:

hadtortenelmi.kozlemanyek@gmail.com

Электронный вариант:

<https://epa.oszk.hu/00000/00018>

Абонементная плата по подписке

На 1 год 4000, на 1 квартал 1000 форинтов

Распространяет

Коммерческий и Логистический Центр А/О
Венгерская Почта

Подписка за границей

В Бюро подписки на газеты

Hírlapterjesztési Központ

1. Orczy tér Budapest H-1089 Венгрия

Почтовый адрес: H-1900 Budapest,

e-mail: hirlapelofizetes@posta.hu

E számunk tartalmából

„A hadjárat azonban mindenekelőtt Hunyadi János érdekei szerint alakult. A kormányzónak egyrészt nem állhatott érdekében a korona és László visszaszerzése, hiszen ezek veszélyeztették volna kormányzói hatalmát, másrészt a stájer-osztrák területre vezetett tessék-lássék betörésével látszólag mégis az országtanács elvárásai szerint cselekedett. [...] Hunyadi december közepi hazatérése talán nem is visszavonulás volt. Könnyen meglehet, hogy a kormányzó pontosan elérte saját céljait: látszólagos erődemonstrációt tartott Frigyes területén, felprédált illetve kifosztott néhány – stratégiaiul kevésbé fontos – települést, ezzel talán meg is erősítette frissen megszerzett ideiglenes vezetői pozícióját, ráadásul Győrt ténylegesen visszaszerezte – legalábbis ígéretet nyert erre.”

(Kis Iván)

„A két világháború közötti időszak ugyan a hadtudomány-, illetve a társadalom- és politikatörténet szempontjából nagy és önálló jelentőséggel rendelkezik, katonai etikai szempontból – a katonai erények szempontjából – a korszaknak nincs ilyen mértékű önálló jelentősége, mivel az ekkor jelentősnek tartott katonai erények átmenetet képeztek a 19. és a 20–21. századi erények között. Ugyanakkor, pontosan ugyanezen oknál fogva, ezek az erények a következő korszak felől nézve komoly horderővel bírtak, mivel megeremtették a második világháborút követő korszak katonai erényeinek és azzal a katonai etikai elképzelések fejlődésének az alapját.”

(Boda Mihály)

„A vasfüggöny mögé szorult országok katonai emigrációinak vezetői nemzeti ellentéteket félretéve fogtak össze a „rab nemzetek felszabadítása” ügyében. A Lengyel Hadviseltek Szövetsége (Polish Ex-Combatants Association), a Száműzetésben lévő Cseh Légión (Czechoslovak Legion in Exile) és a Magyar Harcosok Bajtársi Közössége 1950-ben Londonban közös szervezetet hozott létre Federation of Ex-Combatant Association from Central and Eastern Europe (Közép- és Kelet-európai Hadviseltek Szövetsége) elnevezéssel. Megalapítói elképzelése szerint a szervezet minden pártpolitika felett állt...”

(Jobst Ágnes)

